

Apèndix I: Una possible normativa del Paratge Natural de les illes Medes (d'aplicació exclusiva a la zona emergida).

Salvador Filella i Cornadó* i Lluís Paluzie i Mir**

1. Règim jurídic aplicable

Donat que l'Estatut de Catalunya atorga competències exclusives a la Generalitat de Catalunya pel que fa, específicament, als espais naturals protegibles i com és, per altra banda, urgent l'adopció d'una mesura legal protectora que de forma definitiva preservi les illes Medes, resultaria del tot escaient l'aplicació de les lleis vigents de l'Estat en aquells supòsits i tipologies que s'ajusten a les característiques ambientals de la zona. Així, seria procedent la qualificació de tot l'àmbit territorial terrestre i marítim afectat amb la categoria, prevista a la Llei d'Espais Naturals Protegits de 1975, de Paratge Natural d'Interès Nacional; dins el mateix hom definiria una zona de Reserva Integral. Al mateix temps, les rodalies del Paratge haurien d'ésser protegides amb la definició d'una àrea d'influència suficient.

Ambdues figures, la de Paratge Natural d'Interès Nacional i la de Reserva Integral, s'ajusten perfectament, pel que fa a llur concepte i llurs característiques legals, als objectius perseguits amb la declaració de les illes Medes com a espai natural protegit. Amb una zonació adequada de la reserva hom preservaria íntegrament l'espai que per les seves catacterístiques biològiques i estètiques mereix l'aplicació d'un règim estricte de tutela, i per altra part hom possibilitaria una freqüentació social, a les altres zones, tant per a l'esplai com per a l'estudi i l'educació, que ha d'ésser, sens dubte, un dels objectius a què cal arribar amb aquesta declaració.

2. Delimitació i ordenació del Paratge Natural

La Reserva Integral podria ésser constituïda per tots els *illots, esculls i*

* Lliga per a la Defensa del Patrimoni Natural (DEPANA). Barcelona.

** Servei de Parcs Naturals. Diputació de Barcelona. Barcelona.

illes de les Medes, exceptuant-ne la Meda Gran. Per tant l'accés tan sols hi estaria permès als guardes i personal de la reserva i als científics que, amb el permís necessari, estiguessin portant a terme qualsevol tipus de treball. El Paratge Natural d'Interès Nacional restaria format per les aigües marines que envolten l'arxipèlag, en un radi mínim d'acció de 200 metres des del punt més proper fins a qualsevol costa de les illes, junt a una altra franja de protecció o de pre-parc que ocuparia la resta de les aigües fins a 500 metres de les costes de les illes (és a dir, de 300 m d'amplada).

3. Bases per a una gestió del Paratge Natural

3.1. El Paratge Natural, gestió i serveis

El Paratge Natural haurà d'ésser gestionat per la pertinent Conselleria de la Generalitat, d'acord amb la legislació que segueixi la política de protecció de la natura. L'organisme tècnic administrador del Paratge Natural de les illes Medes, a més de l'equip de personal adscrit (director, conservador, auxiliars, guardians), hauria de comptar amb el suport d'un òrgan superior de coordinació que integrés tots aquells departaments de la Generalitat afectats, així com altres organismes i corporacions amb competències o interessos sobre el lloc. El Paratge hauria de comptar també amb l'assessorament d'una comissió científica designada per l'Institut d'Estudis Catalans.

Donada llur condició d'insularitat, sembla que les tasques de guarda s'hi simplifiquen; hom indica la possibilitat que, a la Meda Gran, tornés a viure-hi una família, algun membre de la qual tingués el nomenament de guardià. La vivenda d'aquesta podria habilitar-se a partir de les construccions antigues que ja hi ha a la Meda Gran, car així hom aconseguiria no modificar el paisatge. Aquest guardià hauria de disposar d'una emissora de ràdio, d'una farmaciola, de bengales de senyals, etc., i la vivenda hauria d'ésser equipada de manera que assegurés sojorns prolongats a les illes. El servei de guarda hauria de disposar, almenys, de dues embarcacions: una de cert calat i una altra d'auxiliar, ambdues de motor.

3.2. Funcions del Servei de Guarda del Paratge Natural

Serien funcions del Servei de Guarda, entre d'altres, vigilar que ningú no desembarqui a les illes sense el permís corresponent. Acompanyar els grups de visitants quan així sigui indicat a l'autorització. Atendre i controlar les persones que visitin les illes, sia quina sia llur condició i motiu de l'estada, i fer que compleixin estrictament el reglament per a visitants.

Vigilar que cap embarcació no pesqui ni transporti submarinistes dins els límits d'aigües expressament prohibides. Denunciar qualsevol tipus d'infraacció, tot comunicant-la immediatament per ràdio a l'autoritat competent en cada cas (Guàrdia Civil, Ajudantia Militar de Marina, etc.). Tenir cura del manteniment d'acord amb el personal tècnic del Parc, i de la infraestructura necessària (com el manteniment en bon estat dels camins de trànsit per les illes, del moll, dels rètols indicadors, etc.). Tenir cura de l'acondicionament i de la neteja de les instal·lacions annexes a la vivenda (laboratori de treball, habitacions per als professionals visitants, etc.). Elaborar un comunicat diari d'observació de les dades zoològiques, botàniques, meteorològiques, etc., que hi hagin esdevingut, així com de tots aquells fenòmens biològics que consideri oportú, dins un nivell mínim exigít. Capturar, anellar i deixar anar les aus que caiguin a les possibles xarxes i paranys instal·lats amb finalitats científiques, i portar un registre i control de les captures, en la mesura que ho estimaran oportú els tècnics i el Patronat. Col·laborar a nivell de laborant en els experiments científics, si en fos necessària l'ajuda.

Tot això suposa que la persona o persones que formessin el cos de guarda del Paratge Natural de les illes Medes haurien de reunir, ultra els requisits habituals, d'altres que els aproximarien a tècnics de grau mitjà.

3.3. Ús cultural del paratge

Les visites de caràcter docent hauran de sol·licitar-se amb una certa antelació a la Direcció del Paratge Natural, i aquesta, en contacte amb l'òrgan gestor, n'autoritzarà, limitarà o denegarà el permís oportú. En els permisos de caire cultural atorgats, els grups visitants no podran ultrapassar el nombre de 25 persones, l'estada llur a l'illa serà d'un dia com a màxim (de la sortida a la posta del sol) i restaran acompanyats per un guardià o monitor si el nivell explicatiu així ho demana; prèviament hauran d'haver acordat amb la Direcció el tipus de visita, el nivell, etc.

Els permisos de visita i l'horari d'estada estaran naturalment supeditats a l'estat del temps. A més, durant l'època de nidificació de les aus (de març a juny), les visites culturals restaran restringides al màxim i el nombre de visitants serà de 10 per grup.

Nomes hi serà autoritzada la visita d'un grup al dia, i els dies de visita no podran ultrapassar els tres setmanals. Les visites de tipus cultural seguiran un itinerari per la Meda Gran acompanyades pel guarda o monitor, que facilitarà un fulletó explicatiu, i duran a terme la visita al petit museu instal·lat en una part de l'edifici del far i al laboratori de treball.

3.4. Ús recreatiu del Paratge

Les persones o grups que desitgin visitar i desembarcar a la Meda Gran amb intencions recreatives ho podran fer durant els mesos de juliol, agost i setembre, sempre que es traslladin des del port de l'Estartit en les embarcacions degudament autoritzades, els patrons de les quals vetllaran pel compliment dels horaris, el nombre de visitants i el comportament dels mateixos durant la travessia. Aquests patrons poden cobrar unes taxes prèviament autoritzades per la Direcció del Paratge Natural.

Les visites de tipus recreatiu no podran excedir les 25 persones per grup, les quals hauran d'anar plegades en llur visita a l'illa, visita que estarà limitada al o als itineraris fixats, i sempre seran acompanyades per un responsable de l'embarcació i sota el control del guardià. Els grups no podran restar a l'illa més de dues hores i hom només permetrà desembarcar un grup cada vegada.

Els membres de les visites culturals o recreatives havent de complir estrictament les normes que per escrit o verbalment se'ls doni, no podran sota cap concepte sortir dels camins assenyalats en els itineraris, ni recol·lectar cap tipus de vegetal o animal o producte derivat dels mateixos. La fotografia no comercial serà autoritzada sempre que es faci des dels itineraris.

3.5. Ús científic del Paratge

Qualsevol treball de caràcter científic que hom projecti dur a terme dins el Paratge Natural, per persones que no hi pertanyin ni estiguin contractades per la Direcció, haurà d'ésser sotmès prèviament a l'examen de l'òrgan gestor i de la direcció tècnica, mitjançant una memòria el més completa possible; si aquesta mereix l'aprovació, es lliurarà el permís corresponent i/o s'hi dictaran les limitacions que s'estimin necessàries. En aquest cas hom hi especificarà la llibertat de moviments i les possibles col·laboracions de què, per part del personal tècnic o de la guarda del Paratge, puguin gaudir els autoritzats. Serà preceptiu el lliurament d'una còpia de qualsevol treball científic que en les illes Medes hom porti a terme, a fi i efecte que resti dipositat a l'arxiu del Paratge Natural. Els científics visitants podran gaudir, així mateix, dels serveis adients (laboratori, dormitoris, etc.).

3.6. Projecció cultural i científica del Paratge Natural de les illes Medes

El corresponent servei tècnic del Paratge Natural publicarà anualment una memòria que recollirà tots els treballs científics que hom hi hagi desenvolupat, així com uns resums anuals de les observacions i cites que siguin considerades d'interès; aquests treballs seran a càrrec de l'òrgan gestor, de la Direcció i de la resta de personal tècnic del Paratge. També es farà, de forma periòdica, l'edició de guies i fulletons dirigits al públic en general i a les escoles.

3.7. Instal·lacions i serveis al Paratge Natural de les Medes

Dins la Meda Gran serà habilitada, una vegada restaurades les actuals construccions (far, bateries, cisterna, etc.), una vivenda per als guardians, un petit museu sobre la història, la geologia, la biologia de les illes, etc., un laboratori de treball per al personal científic i unes habitacions per a residir-hi les persones que eventualment estiguin portant a terme algun estudi que els obligui a pernoctar a les illes. Hi haurà així mateix els serveis sanitaris corresponents per al personal resident i els visitants, així com els serveis propis d'una zona preservada (rètols, camins, papereres, etc.).

3.8. Usos tradicionals

Dins la faixa de 300 metres d'amplada de mar, compresa en el pre-parc, hom autoritzarà la pesca des de petites embarcacions amb arts legalment permesos que no afectin els fons marins; l'ús n'estarà restringit a totes aquelles persones que estiguin censades a l'Estartit o Torroella de Montgrí.

La pesca submarina, la motonàutica i l'esquí aquàtic no estaran permesos dins la franja de 500 m d'amplada de mar a partir del punt de costa més proper al Paratge Natural de les illes Medes. La immersió amb escafandre autònom en els seus aspectes científic i esportiu serà regulada per normes similars a les vigents per a les visites a la part emergida de les illes.